

कश्यपोऽसितो देवलो वा। पवमानः सोमः। गायत्री।

एष धिया यात्यण्व्या शूरो रथेभिराशुभिः। गच्छन्निन्द्रस्य निष्कृतम्॥ ९.०१५.०१

इन्द्रस्य- परमेश्वरसंबन्धिनः। निष्कृतम्- संस्कृतमुपासकहृदयं प्रति। गच्छन्। एषः- अयम्। शूरः- समर्थः सोमः। आशुभिः- शीघ्रैः। रथेभिः- वाहनैर्गतिप्रतीकैः। अण्व्या- सूक्ष्मया। धिया- धारणया। याति- गच्छति॥१॥

एष पुरु धियायते बृहते देवतातये। यत्रामृतास आसते॥ ९.०१५.०२

एषः- सोमः। बृहते देवतातये- महते दैवतोपासनाय। यत्र। अमृतासः- अमृताः। आसते- निवसन्ति। तत्र। पुरु- प्रभूतम्। धियायते- धियं कामयते॥२॥

एष हितो वि नीयतेऽन्तः शुभ्रावता पथा। यदी तुञ्जन्ति भूर्णयः॥ ९.०१५.०३

यदि। भूर्णयः- भरताः। तुञ्जन्ति- देवेभ्यः समर्पयन्ति। तर्हि। एषः- अयं रसः। हितः- अस्मद्धितकरः। शुभ्रावता पथा- अर्चिरादिमार्गेण। अन्तः- अस्मद्धदयान्तः। वि नीयते॥३॥

एष शृङ्गाणि दोधुवच्छिशीते यूथ्यो३ वृषा। नृम्णा दधान ओजसा॥ ९.०१५.०४

एषः- अयं सोमः। यूथ्यः- यूथपः। वृषा। ओजसा- स्वबलेन। नृम्णा- वीर्याणि। दधानः- धारयन्। शृङ्गाणि। शिशीते- तीक्ष्णीकुर्वन्। दोधुवत्- धूनोति॥४॥

एष रुक्मिभिरीयते वाजी शुभ्रेभिरंशुभिः। पतिः सिन्धूनां भवन्॥ ९.०१५.०५

एषः। वाजी- गतिमान्। सिन्धूनाम्- स्यन्दनशीलानां मूलशक्तिप्रवाहणाम्। पतिः- पालकः। भवन्- सन्। शुभ्रेभिरंशुभिः- शुक्लकिरणैः। रुक्मिभिः- हिरण्यकिरणैश्च। ईयते- गच्छति॥५॥

एष वसूनि पिब्दना परुषा ययिवाँ अति। अव शादेषु गच्छति ॥ ९.०१५.०६

एषः- अयं सोमः । वसूनि- स्वाच्छादकानि । पिब्दना- स्वपराक्रमेण पीडितानि वृत्राणि । परुषा- स्वपराक्रमेण । अति- अतिक्रम्य । ययिवान्- गच्छति । शादेषु- शातनीयेषु रक्षःसु । अव गच्छति- युद्धार्थं याति ॥६॥

एतं मृजन्ति मर्ज्यमुप द्रोणेष्वायवः। प्रचक्राणं महीरिषः ॥ ९.०१५.०७

एतम्- इमं सोमम् । प्रचक्राणम्- प्रकर्षेण कुर्वाणम् । मर्ज्य- शोधनीयम् । द्रोणेषु- कलशेषु प्रतीकेषु । महीरिषः- महत्यःकामनाः । आयवः- उज्जीवनशक्तयः । उप मृजन्ति- शोधयन्ति ॥७॥

एतमु त्यं दश क्षिपौ मृजन्ति सप्त धीतयः। स्वायुधं मदिन्तमम् ॥ ९.०१५.०८

स्वायुधम्- शोभनायुधम् । मदिन्तमम्- अतिशयेन हृष्टं तृप्तम् । त्यं एतम्- तमेनम् । दश क्षिपः- अवतारयन्तो दशदिग्वर्तिनो मूलशक्तिप्रवाहाः । सप्त धीतयः- भूर्भुवरादिसप्तभूमिकासंबन्धिधारणाः । मृजन्ति- शोधयन्ति ॥८॥